

Kmetijstvo

Število rodnihi dreves in donos jabolk pred in po vojni daje naslednjo sliko:

leto	število dreves v tisočih	donos vagonov	od drevesa kg
1920	6470	10.315	15,9
1930	7154	13.841	18,9
1939	8812	27.311	31
1948	8247	22.971	27,9
1954	9278	9.074	9,8
1955	9455	24.918	26,4
Skupni	Donos		

Kakor vidimo iz tabele število rodnihi dreves v letu 1955 precej presega predvojno stanje. Med vojno smo imeli zastoj v gojitvi jablan, medtem ko so bila mno-

Pridelovanje jabolk

jablan postopoma večja.

Skupni donos jabolk je v raznih letih zelo različen. Razlika med najrodovitnejšo in najslabšo letino znaša tudi do 20.000 vagonov. Tak primer smo na primer imeli med letom 1933, ko je znašal pridelek komaj 7000 vagonov, in letom 1939, ko je znašal nekaj nad 27.000 vagonov. Ali v letu 1954 je na primer znašal pridelek jabolk okrog 9000 vagonov, medtem ko je znašal v letu 1955 okrog 25.000 vagonov.

Tako velika neenakomernost letine jabolk govori o primitivni gojitvi, kar pomeni, da je letina pri nas odvisna od tega, ali bo nastopil pozni spomladanski mraz, suša itd. Razen tega pa pomanjkanje nege in agrotehničnih ukrepov, zlasti nezadostnega gnojenja tistih dreves, ki so jih izčrpale prerodovitne letine, vpliva na to, da imamo manjše, po vsaki rodovitni letini, skoraj obvezno nerodovito letino.

V skladu s povečanjem števila dreves se je povečal tudi večletni povprečni donos. Tako je znašalo desetletno povprečje pridelka od leta 1930 do 1939 okrog 14.000 vagonov, medtem ko je sedemletno povprečje od leta 1948 do leta 1954 znašalo okrog 16.000 vagonov.

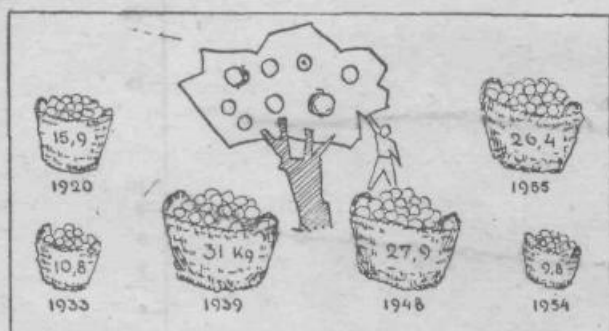
IZVOZ DOKAJ MANJŠI KAKOR PRED VOJNO

Kljub povečanju proizvodnje pa se je izvoz jabolk precej zmanjšal. Tako je od leta 1935 do 1939 znašal izvoz jabolk 2.384 vagonov, med tem ko je v obdobju 1948-54 znašal komaj povprečno 468 vagonov.

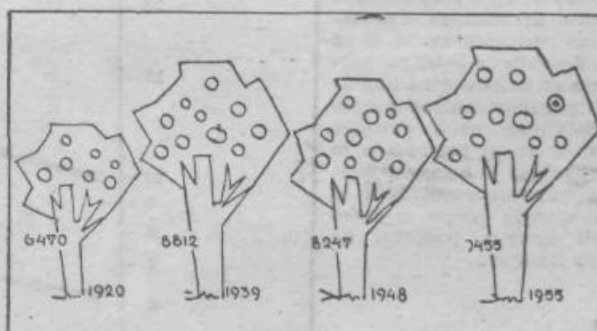
Za povečanje izvoza je nujno, da rešimo problem ambalaže in transporta jabolk od zadrage do nakladalne postaje. Drugi pogoj bi bili ugodni zlasti kadar bodo začeli roditi plantažni sadovnjaki, ki smo jih nasadili v zadnjih nekaj letih.

Na povečanje izvoza kakor tudi domače potrošnje bodo vplivali tudi ukrepi za izboljšanje sort. Do sedaj so v precejšnjem delu države prevladovali tretjevrstne sorte, kakor na primer »budimka«, na katero je v Srbiji odpadlo okrog 60 do 70 odstotkov dreves. Dokaj ugodnejša struktura jabolk je v Sloveniji, kjer prevladujejo plemenite sorte kod je na primer »kanadka«, »lepcovetna rumena« in druga prvovrstna jabolka. Zato smo začeli z rajonizacijo, ki bo odstranila pestrost v gojitvi jabolk, kar je značilno za to sadno drevo, in da damo povsod, kjer je to mogoče, prednost boljšim prvovrstnim sortam jabolk.

Število jablan

Donosi jabolk po letih

NEZADOSTNA PREDELAVA JABOLK

Značilno je, da jabolka in hruške največ uporabljamo v svežem stanju, razen v Sloveniji, kjer jih nekaj več predelujejo v jabolčnik. Tako so proizvedli jabolčnika:

v letu 1951	68.703 hl
v letu 1954	60.712 hl
v letu 1955	156.984 hl

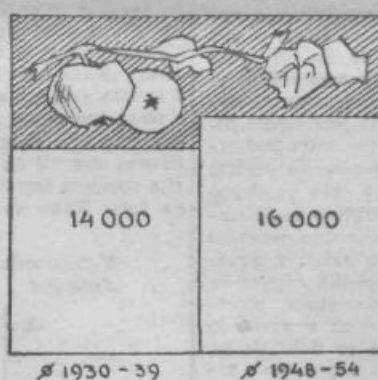
Prav tako predelujemo neznatne količine v kompote in sušimo. Koliko odpade od skupnih količin suhega sadja na jabolka, a koliko na hruške, nimamo zazdaj podatkov. Toda, da gre za majhne količine, vidimo iz naslednjih

nekaj števil. Skupno smo imeli suhega sadja, razen suhih sliv in smokv:

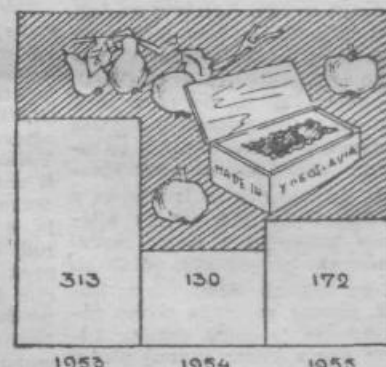
v letu 1953	313 vagonov
v letu 1954	130 vagonov
v letu 1955	172 vagonov

Možnosti za to pa so zelo velike glede na to, da je to sadno drevje, kakor smo videli, precej razširjeno. Uporaba suhega sadja v prehrani, tako v javnih lokalih kakor tudi v gospodinjstvih, bi vplivala na izboljšanje in spremembo strukture prehrane, ki je neugodna.

Povprečni donos jabolk pred in po vojni

Pridelek suhega sadja

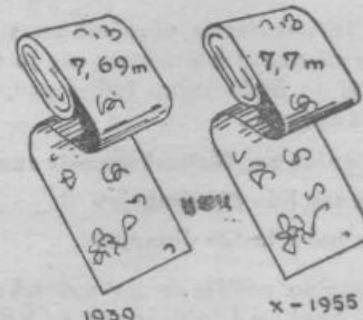
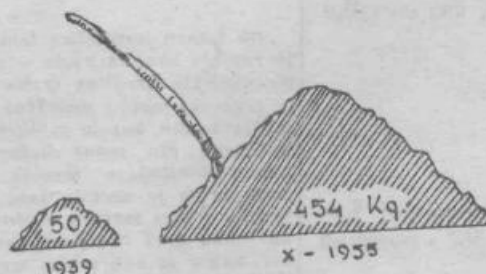
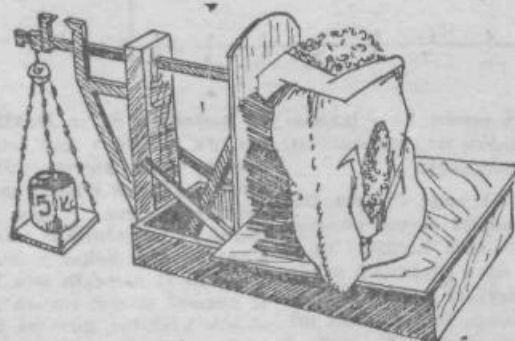
Risba kaže skupni pridelek suhega sadja brez suhih sliv in smokv.

Gospodarski odnosi vas - mesto

Za 30 kilogramov koruze smo lahko kupili:

superfosfata

cica

Odnos zamenjave koruze za superfosfat kakor tudi za druga umetna gnojila kaže veliko spremembo v korist kmeta. Med tem ko je moral kmetovalec leta 1939 za 100 kilogramov superfosfata prodati 100 kg koruze, je ob koncu preteklega leta isto količino superfosfata lahko kupil za 11 kg koruze. Do te spremembe je prišlo v veliki meri tudi zaradi regresov, ki jih država daje kmetovalcem za nabavo umetnih gnojil.

V odnosu cen koruze in nekaterih vrst tekstila, v tem primeru cica, kakor je razvidno, ni bilo posebnih sprememb: 1 meter cica kmet zdaj lahko kupi za isto količino koruze, kakor pred vojno (za približno 6,5 kg). Za kmeta nekoliko slabši odnos pa dobimo, če primerjamo ceno pšenice s ceno cica: 1 meter cica je kmet v letu 1939 lahko kupil za 4,5 kg pšenice, zdaj pa ga stane 8,6 kg pšenice.